

FESTA

LA LLAURADA

Matins de tardor, boirosos matins
qu'un sol fredolich discretament daura!
Se senten al lluny dringà els esquillins
del matxo que llaura.

Un vell, repenjat al camatimó,
tan endins com pot enfonza la rella,
ritmant el seu pas ab una cansó
del temps de la Vella.

L'arada, al solcar el camp argilench,
apar una nau vogant sense vela;
y marca son pas un solch vermellench
com sagnanta estela.

Y l'arada dòcil, anant y venint
de l'un cap a l'altre de l'erta planada
és la llençadora qu'avuy va teixint
el gran mantell d'or de la nova anyada.

APELES MESTRES.

CRÒNICA QVINZENAL

LA PÉRFIDA TALEIA

A l'hora que escrivim aquestes ratlles, hem presenciat ja el primer aldarull escolar de l'any; o, més ben dit, la primera temptativa de vacances en aquesta temporada.

El motiu, sempre quasi'l més insospitat i fútil, no atany per a rès als estudiants, ni afecta lo més mínim la seva causa, com se pot suposar: un auto que xoca amb un tranvía; una trencadissa de vidres com a primera protesta, i tot seguit la provatura i gresca d'unes barricades amb els consabuts adoquins.

I en bona fé, que ja frissavem per al espectacle de cada any. Aquells desvagats de seixanta per amunt que prenen catxassudament el sol tot llegint el diari a la plaça de l'Universitat, girant els ulls d'en tant en tant, cap als grupus del primers cursos i batxillerat que juguen desesperadament a foot-ball d'onze a dotze, ja era hora de que rebessen el surt consegüent, i poguessen reviure, encar que per uns moments, aquella seva joventut desinvolta del Taller Rull o del Taller Embut.

I aquets dies, com sempre, hem sentit una viva simpatia per aquets escolars apassionats per les agitacions redemptores, disposats totalment per a precipitar unes augustes vacances que han de reportar-los tants de consols i tantes alegries, desbordant el seu caracter imperatiu i les seves ilusions inmoderades, cap a una llibertat color de rosa, necessaria fins a cert punt als impulsos naturals del esperit.

Calculéu, el dalit i entusiasme del estudiant, quan al marge de les seves cabories i lliçons quotidianes, pot trobar la ocasió propicia per a accionar amb la seva rebel·lió i frenesí, quins recursos no apelará, quines armes no trobarà prou eficients, i de quins medis no procurarà valer-se per a que pugui volar abans d'hora de les aules, cap allà on somnia el seu anel, cap allà on romanen les seves ilusions.

Perquè, quin es del estudiant d'avui que, a part de la modista presumida de la Porta-ferrissa, o de la dependenta posturera d'*El Siglo*, no ha deixat allà en el poble d'on vingué, en aquella platja blava o en aquell recó de mont aspriu, un tendre col·loqui amorós que ja anyora tornar-lo a reprendre, un festeix displicent i poemàtic, que casi sempre sol ésser una formosa criatura de divuit anys, d'ulls fantasiats i malincònics, tota crédula i coqueta, un poc malalta de literatura i un poc més sobreexaltada pels epistolaris envenenadors del galan impertèrrit.

Naturalment, que aquesta no es pas la més involucrada preocupació que sotsmou al estudiant aficionat a la bullanga. Per naturalesa, per propi instint, porta el seu distintiu en cada quimera, i posa en cada lliçó i en cada exercici, un poc més de braó i de fé en aquelles insospitades rebel·lies que han de precipitar les dolçes vagances.

Cert també, que al escolar d'experiencia i agosarat, que sab les gangues del ofici i aprofita to-

tes les bones oportunitats, tan se li endona d'unes hores més o menys de lluita, d'una brega més o menys alarmadora, si sab que tard o dejorn ha de venir la gloria desitjada, i per are i tan, ja's conforma amb els billars de tots els cafés de la Plaça de l'Universitat i dels carrers de Tallers i de Gràvina, i sab que a *La Primavera* de davant del Clínic, pot fer-hi estades llargues cada dia, i li queden encare unes blanques pel set i mig de tots els sótanos i amagatalls, apart de que procura entretenir-se amb una menor bastant ilustrada que té molt de Mistinguet i de Ninon, i balla tangos i kakes al *Cipriano*.

Això, per alt, per alt, que si procuressem descobrir els rams que cultiva el bon escolar amant del bullici i l'alegria, sabríem perquè canvia tant sovint de dispeses, amb tot i les seves formals relacions amb la filla de la dispesera; i sabríem per quins suburbis i arrabals li plau més anar a fer visites, ja siga perquè hi sab de memoria, o perquè, nou Ester de Moulin Rouge, sab gustar tots els deliquis del pecat i adestrar-se amb els misteris insolubles d'una ciencia no per més oculta menys agradable.

No volem pas dir que l'estudiant no s'ho mereixi. Més que profundisar lleis i teoremes, en aquesta rara joventut tant nostrada i capriciosa, que no obstant molts moralistes li aconsellarien de llegir i estudiar, en les hores vagatives la morbosa *Imitació* de Kempis, o posar un comentari a les obres de Frà Lluís de León, o de Sant Joan de la Creu, preferim que freqüenti cabarets il·lustres per les seves ensenyances i principis, i fundi *picaderos* de primer ordre, i grupus immortals com *La Penya dels Afortunats* del Restaurant Mont d'Or, on hi acut lo més flo.it del barri per a participar d'aquelles dolces libacions voluptuoses que afinen els sentiments i deixan saborejar molt més les maravelles de la bona vida.

Admirem-los, aquets estudiants rebels i fantasiats. Ells, i les modistes capricioses, amants de la llibertat i el progrés, constitueixen l'encant més esplèndid de la nostra ciutat.

Aixís com aixís, la vida es seva.

Aludim allò de *Juventud, divino tesoro*, tant axiomàtic i cursi.

Desenfrenats, malèvols, incorrectes?...

Bah! Abans que perteneixer a aquesta societat de neuròtics sinistres que tot ho prefereixen amb ordre i mesura, admirem molt més aquell *toedium vite* de que parlava Max Nordau, i del qual semblen heralts orgullosos alguns dels nostres escolars, que fins saben trobar picardies donjoanesques en les calves dels professors, i harmonisar practicament la *Filosofia de lo inconscient*, del rigorós Hartmann, amb els solsticis solemniais de *chez Madam Emilia*, i los revoltes premeditades i sorolloses per a guanyar unes dalides vagances.

Tot siga per la pura lliberació de l'esperit.

J. VIVES i BORRELL.

ESPERANT QUE SURTIN

—¿Ont te fiques, 'que no veus que'ns aixafaràn?

—Es que si ens quedem aquí fóra, no trobarem lloc per a seurer.

—Esperarem una altre *secció*. No estic perquè ens masseguin.

—Té molta raó, senyora. Jo no sé com ho permeten que la gent estigui un sobre l'altre.

—¡Fuigi, home! I després voldrà predicar moral.

—Cregui que això dels *cinematografos* es un perill per les noies, perquè es allò que's diu...

—Si, no digui més, ja'l comprenc.

—*Mamá*, allí hi ha l'*Antonio* que'ns espera.

—¿Ont es?

—Allí baix que'ns fa senyes, que hi aném.

—¿Amb aquestes empentes?... ¡Are hi corro!

—¿Que no ho veu?

—Prou, però no'm dona la gana d'anar-hi. Si vol, que vingui ell, que aquí li tocarà més la fresca.

—Però *mamá*...

—Però rabes fregits, i no'm fassis cremar o sinó't porto a casa.

—Això es, a tornar a passar el rosari.

—¿Que vols dir?... Encare que'l passis tres vegades en un dia no't farà mai mal de ventre.

—¡Indecent!... Fassi el favor de no apretar a la senyoreta

—Un servidor no apreta a ningú.

—Vostè lo que's un atrevit i té que sapiguer que la noia no va sola.

—I a mi que'm conta.

—Probi doncs de tornar-la a molestar.

—¡Ep, senyor!... que m'estripa les faldilles. ¿No sent lo que li dic?

—No soc sórt mestressa.

—Pot-ser pateix de dolor que li costi tan d'aixecar la cama.

—Ecolti, vostè, ¿que'm faria el favor de pendrem dues preferencies?

—¿Ja es bona aquesta pesseta?

—Vostè dirà.

—*Mamá*, are es aquí l'*Antonio*.

—¿Com estàn?

—Ja pot veure. ¿I vostè?

—Jo els senyalava que vinguessin...

—¿I com ha pogut passar amb aquesta mura-lla de gent?

—No, a n'allí s'hi estava bé.

—¿Que vol dir que encare en tindrem per rato d'esperar?

—Jo crec que estàn a punt de sortir.

—Cregui que ja tinc les cames trinxades.

—Doncs acostems'hi. ¿No els hi sembla?

—Precisament es per lo que no'ns hem mogut d'aquí.

—(No'n fassi cas, es molt estranya la *mamá*.)

—(A ben segur que no devia pensar aixís vint anys enrera. ¿No es veritat *Luisa*?)

—¿Ont es aquell que m'ha donat la pesseta?

—Aquí, un servidor.

—Doncs aquí li torno. Diuen que's de pasta fullada.

—¿Com diu?

—Que té fulls, com els grabolets.

—¡Are!... ¡Are!...

—Noia agafat del meu braç. (No vui que aneu sols endevant.)

—¡Miri vostè que m'està aixafant aquesta criatura!

—Perquè no se la posa a braç.

—¿Que no hi veu?... Ja es massa gran per a esser tan badoc.

—¡Are!... ¡Are surten!...

—¡Quina empenta!

—Per aquí mare, veniu.

—Ja m'ha pujat l'horxata al nàs.

—¡*Gnardia!*... *haga usted el favor,*

—¡*Fuera!*

—¿Que passa que tothom mira?

—Es aquell senyor que demana quart i ajuda perquè li tornen a apretar la filla.

—¿I per això tan rebombori?

—Cada hu se sent del seu.

—Bé vamos hi han coses que fan riure.

—¿Vostè també es d'aquests?

—No senyora, però ja se sab que'l que no vulgui sentir campanes, que no es posi aprop d'esglesies.

Santiago Bay

Fracment d'una prosa bàrbara inèdita

PELLINI

En Pellini havia sigut un òptic ambulat. Recorria l'Empordà venguent ulleres a qui en necessitava. Això amb treballs li produia el just per anar a peu i hostetjar-se en establiments de mala mort. Un jorn a conseqüència d'una venta laboriosa, la fosca va sobtar-lo en plena carretera. Era pel novembre i la tramontana aquell cap-vespre, com solen dir la gent de la terra, arre-bassava la qua als gossos. En Pellini, després d'unes quantes hores de caminar amb la seva caixa a l'esquena, rebregat pels buferuts i emborneiat per la pols de la ruta, aconseguí un poblet.

Trucà a una de les primeres cases que tenia apariencies d'hostal. Fos que no ho fos, fos que l'hostalera es malfiés del seu aspecte d'extranger i de la seva estatura descomunal, al malhaurat Pellini li fou negat l'aculliment. El trist marxant d'ulleres implorà endevades. Des d'una petita finestra entreoverta amb precaució una veu aspre de dòna a qui han trencat el son, l'acomiatà mal-humorada, rebotent-li els porticons pels nassos.

En Pellini pensà que en tots els pobles de la ruta seria rebut amb semblant desconfiansa. Estava espuetat i amb el ventrell tan prim que aduc li era impossible mantenir-se dret ni arrossegar aquella caixa, el pès de la qual pareixia augmentar i centuplicar-se. No gaire lluny de la casa inhospitalaria s'oviraven uns quants pellers i un petit cobertís amb desferres de tota mena. No li quedava altre recurs que arredossar-se allí, però en Pellini, molt respectuós amb la propietat agena i les lleis espanyoles que ell suposava severíssimes, encepègà amb una tanca de fil-ferros

LLETRA OBERTA

Al marge d'un article

A don Ambrós Carrión.

«En lo que si tienen razón los artistas, es en mostrarse airados contra los vicios de ciertas críticas, verbigracia, que se desencadenan enfrente de los que empiezan y adulan a las altas reputaciones; contra los que ejercen este misterio en forma de burla y de chacota despreciativa y ofensiva; contra la insustancialidad de los que desdennan todo sin encontrar nada digno de alabanza.»

H. GINER DE LOS RIOS.

Molt senyor meu:

Em refereixo al seu article publicat en el nombre passat d'aquest periòdic, titolat *Mocques literaris* en el qual es complau en apostrofarme injustament.

El fi que jo perseguia publicant la poesia que vostè califica de *parodia ridicola* es molt altrement al que vostè m'atribueix. Molt lluny em creia de plagiar i molt més d'*esmenar* les idees del gran mestre a qui venero i respecto amb tota religiositat. El meu intent era habitar-me a l'esperit Maragal·lià, imitarlo cristianament com se volen imitar els grans mestres, millor dit, fer escola; sols això em proposava. Prò, com totes les imitacions son dolentes de sí, he fracassat, fins—si vostè vol—he caigut en ridícol. Prò. Hi ha algú qu'hagi pogut escapar-s'en de l'equivocació?—Vostè mateix agafa el *Mireio* del excels poeta provençal, l'escenifica, el porta a les taules, i quan espera la recompensa de tant treball, de tantes nits en vetlla, recull les decepcions de la premsa i del públic en general. Més amb tot això, no hi ha hagut ningú que fes ús de l'insult. Tots tingueren de sobres caritat i justícia per a vostè. Criticar, jutjar, discernir, es separar l'error de lo veridic, es senyalar les faltes o equivocacions. Mai agraviar amb epítets intolerables ha sigut fer crítica, i, no obstant, vostè ha comés aquesta falta, aquest error més censurable qu'el meu. Ademés, jo no hi se veure el robatori, el furt, el plagiat que m'atribueix. Senyalim sols una idea filla del mestre. Si es refereix únicament al títol dec dirli que vaig acceptar-lo com hauria pogut fer-ho de qualsevol altre autor, com d'en Campamor «Doloras» i d'en Becquer «Rimas» sense por de cometre cap delictes.

Tothom coneix prou el Cant Espiritual de l'Ansiar-March i el Cant Espiritual d'en Maragall. Vol dir això que l'un mestre furtà el títol de l'altre? Jo,—com tothom que tingui criteri,—no ho entenc pas aixis.

S. S.

JOSEP M. SANJAUME.

LLETRA OBERTA

Al marge d'un article

A don Josep M. Sanjaume

Sense lema.

Molt senyor meu: Qui l'empeny que tan rodola? Com pot demostrar que en el meu article *Mocques literaris* jo m'entretinc apostrofant-lo injustament, segons vostè mateix diu? Soc jo que l'apostrofo, o es tal volta la seva consciencia que l'acusava?

De moment amb el pas barrat, es contentà en mirar i remirar, amb greu cobejansa de tota la seva còrpora lassa i enrampada de fret, aquells pallers somnoguts pel tramontanal que escampaven un núvol de vilordes vers l'estelada. Després l'instint de conservació el feu apropar a un bocoi desfonat. El bocoi, ran del camí, enfront del cobertís, pareixia no tenir amo i en Pellini no recordava pas un sol precedent legal que no li permetés aprofitar-se'n.

Va ajeurer el bocoi orientant-lo a la seva conveniencia, procurant que la desfonadura encarés a migjorn i no engolís les ratxes furientes d'aquell vent gebrat, que a través de les robes li agullonava la carn.

I se hi enquiví de la manera que Deu li va donar entenen; flectant aquella seva espina dorsal amb perill de trencar-la; el cap entre els jonolls i els talons a les anques.

La bota a cada moviment del seu estadant empenia oscilacions suspectes. Per mica que's revirés, en Pellini corria perill d'empendre plana enllà, una cursa fantàstica i desenfrenada, el terme de la qual era impossible de prevenir. Eixí a rebellar el bocoi i, més tranquil amb aquella estabilitat, atut de cansament va condormir-se.

Cal haver conegut a en Pellini i haver-lo amidadat de cap a peus per a comprendre que aquell son no podia esser de durada. El cruximent d'ossos produït per la duresa del jas, l'encarcament de tota la seva llarga còrpora encongida en l'estretor del fustam varen esparvillar-lo aviat, no pas ben bé per a que arribés a fer-se càrrec de les coses.

La desfonadura del bocoi enfocava un bosquet de pins talment com un enorme objectiu fotogràfic i en Pellini en la semiinconciencia del seu desvetllament vegé darrera els pins una claror inquietadora. Un gran tros s'arborava en un flamejar rutilant entre somortes vermells de brasa. Ja havem dit que l'italià era sensible i sentimental com una damisel·la. L'incendi creixia en el cercle reduït del bocoi, atiat per aquella tramontana endemoniada. En Pellini no havia sopat i aquesta circumstancia augmentava la seva natural predisposició a emocionar-se. A més un home que es veu obligat a passar la nit dintre una bota entre les miserables desferres d'un llenyer rural, està en camí de comprendre millor que ningú les desgracies ajenes.

En Pellini, doncs, comensà a reflexionar sobre les formidables proporcions del sinistre, sobre les grans pèrdues que anava a ocasionar, sobre l'impotencia dels homes per a extingir-lo entre aquell tranquil de vent, sobre la propia passivitat forçada d'espectador.

Oh, qui sab si a conseqüencia d'una semblant catàstrofe un altre desgraciat resseguiria les rutes en nits inclemens i el foragitarien dels hostals i es caragolaria com un cuc en algún altre bocoi escaducet.

I en Pellini plorà, plorà apaciblement com un horfe, llàgrima rera llàgrima, plorà per ell i pels altres, per l'humana fatalitat i per l'inconegut propietari de la pineda en flames, plorà adolorit de còs i d'ànima mentre l'incendi pujava i s'enrodonia prenguent un estrany paralelatge amb el cercle dol bocoi; plorà enfront d'una mena d'hostia arruentada que anava perfilant-se en la blavor de l'infinit, tràgica i destructora; plorà... plorà enfront de la lluna plena que s'aixecava magestuosa, nítida, estarrejada pel refregar de la tramontana corsecadora.

PRUDENCI BERTRANA.

1 festa

No sé fins a quin punt tinc dret a donar-li un concell, més allà va: Altra vegada, ans de insistir per a que li publiquin una *Lletra oberta*, com la que tinc ara la feina de respondre, miri-s'hi, i no's faci certes ilusions.

Quan jo escric a FESTA, ho faig en tesi general, mai dedicant-me a escometre a tal o qual senyor. Més a voltes un article pot fer l'efecte, com li deia, de consciència acusadora, i per lo que veig, el meu amb relació a vostè, no ha estat altre cosa.

Si no fos pel tó despectiu, i enverinat,—mansament enverinat—de la seva lletra, jo hauria finit responnent-li solsament per cortesia amb el primer paragraf. Més ja que hem diu—que no sé pas a que vé—certes coses de la pietat i justícia dels altres, respecte les meves produccions, justícia que no demano i pietat que si me la haguesin ofert refusaria, miraré de tractar-lo a vostè en justícia i pietat i parlarem un xic de la seva poesia, ja que amb la seva lletra m'obliga a ficarm'hi.

Passarem per alt el títol, el lema i la dedicatòria i comensarem el comentari:

*Senyor que heveu creat
tot lo que es gran i es bell
i un cel nos heu donat
de la virtut CASTELL.*

Si aquest castell no es un ripi més gros que el de Montjuic, que vingui el Senyor a fer-m'ho veure.

*que si el món els mars té d'aigües blaves serenes
o revoltades; això segons d'ont bufa el vent.
i aucells i herbes i flors de totes menes*

Vaja!... Ja sabem perquè les aigües son serenes.

*tot es degut a vos, senyor de cel i terres
inmens, etern, sens fi...*

Em sembla que dient-li etern ja n'hi havia ben bé prou.

Avui vos plau, senyor, dels meus u ll les desferres

Que deuen ser les desferres dels ulls? Sols m'acud certa secreció que fa de mal anomenar i que no trobo pas gaire poètica.

privant-me d'ovirar lo que heu creat per mi.

*Però i que m fa senyor
no tenir ulls, si us miro
dintre de mi, aont giro
els ulls plens de claror?*

En que quedem, en té o no'n té d'ulls?

*Que'm fa no veure'l mar i el cel amb ses grandeses
i la terra amb ses flors?
i Si em resten altres ULLS*

Encara més?

i veig iguals de leses

més grans i molt millors!

Son iguals o son més grans i molt millors? Perquè en la meua humil opinió deuen esser l'una o l'altre cosa.

*Preneu, senyor, si us plau, eis cos materia impura;
preneu eis cos sentits que m'omplen d'amargura;*

Quina lliçó, eh? Fa bonic picar els dits al mestre Maragall.

dexeume sols, senyor, si us plau, l'ànima pura.

No us vull mirà amb MES ULLS ni amb altre cor par-
[lar-vos]

Naturalment.

*Rè ansio joh inmens senyor! com no sia adorar-vos.
Ja ho se que l'heu creat el cos per algún fi.
Això ja ho se senyor ..
prò jo no el vull per mi.*

Doncs que deu volguer? Ja ho diu ara, més la veritat no ho entenc i dubto de que'l mateix autor ho entengui.

*Vull viure sols d'amor
i amb gran amor mori,
i esperà el niu d'amor d'aquella rosa blanca
que dintre SOS CAPOLLS...*

Una rosa amb més d'un capoll! Varietat que a bon segur no coneixen els botànics.

la gran pureza tanca.

I allí, senyor, no hi cap la materia pesanta!

Ni lleugera.

sols l'esperit, nivols amunt, s'aguantaj

Deu esser, per lo que dedueixo, dins de la rosa blanca que deu tenir una tija més alta que el mateix Himalaia, per a que arribi fins els nivols.

Preneume si es que us plau

quant me vareu donar;

Teume lo vostre esclau;

prò no em priveu, senyor, que jo us puga MIRAR.

Amb quins ulls?

* * *

Diu vostè, senyor meu, *criticar, juljar, discernir es separar l'error de lo veridic, es senyalar les faltes o equivocacions*. Aprofitant, doncs, la lliçoneta que hem dona, m'he ensajat, per primer cop en la meua vida, a fer de critic. I he prè com objecte la seva poesia.

No'm negarà que després de tot lo que vostè em diu hi tinc dret.

I amb lo que esmenta de robatori, furt i plagi, no dec respondre-li altre cosa que qui s'ho atribueix es vostè mateix, car jo no tenia el gust de conèixer, al fer l'article dels mocegues, ni per referències.

Que li senyali una idea filla del gran mestre?... En la seva poesia? Car, senyor, cal no fer-se ilusions. A més, vostè, *com tothom que té criteri*, no creu certes coses, i jo—pobret de mi—que per lo vist m'en manca, em permetré recomanar-li la lectura del «Cant espiritual» d'en Maragall, per si no l'havia llegit, que tot pot esser en aquest món, demanant-li es fiesi solsament amb allò:

*Si el món ja es tan formós, Senyor, si es mira
amb la pau vostra dintre del ull nostre...
Per xò estic tan gelós dels ulls i el rostre
i el còs que m'heu donat Senyor...*

Més enllà veig el cel i les estrelles
i encara allí voldria esser-hi hom:
si heu fet les coses a mos ulls tan belles,
si heu fet mos ulls i mos sentits per elles,
per què aclucals cercant un altre còm?

I quan vinga aquella hora de temensa
en que s'acluquin aquests ulls humans,
obriumen, Senyó, uns altres de més grans
per contemplar la vostra faç inmensa.
Sia'm la mort una major naixença!

Ja veu, doncs, senyor Sanjaume, que lo de vostè no es parodia, es esmenar la plana an en Maragall. Molt bé; més aixís, creguim: no s'habituará l'esperit Maragal·liá ni formarà escola. Tot al contrari. I recordi, quan prengui la ploma, aque-lla sentència, no per castellana, menys justa.

«Nadie las mueva

que estar no pueda con Roldán a prueba.»

I aquí poso terme; més em permeto fer-li present que's la primera i última vegada que escric sobre aquest assumpte, que de cap de les maneres deixaré, per la meua banda, degenerar en una polèmica. I sento moltíssim haver tingut de posar-me en relació amb vostè per un motiu tan agre. Altrement, a la seva disposició sempre.

El saluda

AMBOSI CARRIÓN.

NOIA

Linoleum per E. ENGUIX.

PLASTICA

Els «ballets russos»

Nosaltres no podem deixar de parlar-ne, si bé baix un punt de vista molt diferent del que ho fan els crítics teatrals. No més mirarem el moment plàstic de cada un d'ells, car ens porten una nova visió de l'art escenogràfic amb un gust subtil i concret per part d'ells que estan destinats al vestuari i decoració d'el teatre.

En gairebé tots els balls, la riquesa del color hi es com a cosa imperant,—en uns més qu'altres;—també les línies que formen els dançaires davant el fons, son d'una sensibilitat i riquesa de concepte grans.

L'*Aucell de foc* n'es una bella mostra de que l'artista que s'encarrega de l'arabesc que tenen de formar els colors té un concepte ben format i clar del color, arribant en moments tan sensibles i d'una finura extraordinària com a la primera escena i l'última.

El *Carnaval* es altre d'eixos moments esplaïosos, en que les figures vestides amb tons grocs o

crems i verds juguen sobre el fons blau.— Deixem apart l'escena de les ninfes de *Cleopatra* i tot el ballet de les *Sinides* qu'elles ja son lo més joïós i subtil d'els balls russos que'ns han mostrat, car en ell la línia que van dibuixant les figures son de gran sensibilitat i estan en consonància amb el color de tons crems i blaus—.

L'espectació arribà als límits al veurer anunciar un ball cubista d'en Pau Picasso, lo que fou el mot continu del dia.

Aquest ball realista d'en Picasso ha despertat un gros interès amb èxit gran. Sorpresa de tothom. Ell ha jugat amb el color, les formes i les proporcions, cosa comú al seu talent.

Cosa sorprenent fou veure com en Picasso jugava amb el negre com gairebé sempre, que no disbauxava, abans al contrari, mercés a ell ha pogut no sols contrastar colors, sinó formes i proporcions.

El xino i els acróbates refinadíssims de color, donaven un contrast amb els figurons dels *menagers* i el fons blancs amb les clapas negres feien accentuar més aquesta finesa.

Abans de la representació, un teló,—qu'ell sol explica lo que's va a representar—es també de una gracia i simplicitat grossa. La decoració es sols el marc on estan ficades les figures representatives.

Nosaltres hem tingut moments qu'hem trovat més veritable i real el «ballet» d'en Picasso que tots els ballets russos qu'hem vist, car en tots ells son trovats els matisos per medi de trucs i efectes lluminosos, qu'en la seva obra en Picasso no

necessita valdrer-s'en.

Potser el caball es una nota un poc grotesca, potser la representació d'ell es sols per a dir un símbol que si el sapigués tothom no fóra pas del gust de molts.

El portar el cubisme a l'escena com ho ha fet en Picasso (l'únic capaç) portarà algunes preocupacions si no a tothom, a tots aquells que tenen un esperit interessat.

I sols manca dir que per en Picasso ha sigut un nou triomf.

PERE MARCH.

Madrigal

He vist una abella morta sobre el càlzer d'una flor
i no n'he sentit tristesa, sino que adhuc l'he envejat.
Quin morir tant dolç deu esser, ubriaga de l'olor!
Quina dolça sepultura dins l'amor tant desitjat!

Pro la flor també es migrada de la morta que sostent...
s'esllangueix i's torna pàl·lit aquell roig que era tant fort
i ara diu—quasi no parla—ara diu baixet al vent
«com l'amor diu que es comana, m'ha encomanàt la Mort»

SALVADOR PERARNAU.

DE TEATRE CATALÀ

Una entrevista amb l'Apeles Mestres

El despatx del senyor Mestres es un veritable museu: un sens fi d'antiguitats cobreixen les parets; i, allí, des de les armadures fins als ex-votos, tot té una gran valor artística.

I es tal l'acumulació i diversitat dels objectes, i a més, la conversa del senyor Apeles es tan amena, tan interessant, que el temps, en aquell despatx-estudi, ens passà ràpid (en el grau màxim de la expressió). Temerosos de cansar massa al artista, hem insinuat:

—¿Parlem de Teatre Català? Algú ha dit que'l Teatre era un art inferior; que era més enlairat fer novela.

—Es una equivocació. El Teatre es molt més difícil de conrear que la novela. En la novela hi ha comoditat de *ompir-la* amb descripcions, amb cites, amb un sens fi de detalls que en el teatre no hi poden ser. En el teatre, no poden els personatges dir qó que l'autor vol i quant aquest vol, sinó sempre, talment com ho farien aquells mateixos personatges de carn i òssos. No passa lo que amb la novela, que pot deixar-se de llegir i continuar-la quant s'estigui en la disposició d'ànim necessari. No pot, tampoc, rellegir se un concepte dubtós. L'acció del teatre ha d'esser una acció seguida; i, sobretot, tenir un interès creixent. Aquesta es una qualitat que *Niu d'àliques* té en favor seu: la creixença d'interès a mida que avença la acció de l'obra.

—Un crític ha afirmat que *Niu d'àliques* recordava la novela «Blasones y talegas» d'en Pereda.

—Precisament, (això els hi prego no ho fassin públic, car podria semblar un descàrreg a favor meu)—a nosaltres ens sab molt greu no poguer atendre el preg del senyor Mestres—els asseguro que no coneixo la tal novela. El que jo hagi il·lustrat unes obres d'aquest autor, no vol dir que tingui de conèixer tota la seva obra.

—També ha dit aquest crític que el tipu del *Marqués* no era català.

—Aquest tipu, com casi tots els personatges de les meves obres, es estudiat *del natural*, es un personatge real. Aixís, el protagonista de *Niu d'àliques* es intensament català. El crític, en això, està en un error. Com tampoc no hi ha raó de dir que aquest personatge, el *Marqués*, no's precisa fins al tercer acte. Crec jo, que en el primer acte, quan l'escena amb la *Cucala*, quan la minyona l'hi demana diners; i quan parla amb sa filla de la casa de ciutat, queda el tipus ben dibuixat.

Segons alguns crítics també, el segón acte es el millor. Duen que es el més ben construít; emprò a mi, m'agrada més el tercer. Es força difícil fer un tercer acte. El Teatre té obres bones, que desmereixen perquè el tercer acte no té l'interès necessari. En *Niu d'àliques*, això es una ventatja.

—¿Quina opinió té formada vostè dels crítics?

—Desgraciadament, avui, els veritables crítics no abunden gaire... En els temps de l'Ixart, Sardà, Roca i Roca, i Miquel i Badía, es feien crítics

ques raonables, amb respecte, tractant al autor com era degut, i senyalant els defectes de l'obra de modo que'l autor pogués treuren un profit. Ara, no; ara'ns tracten tant malament com poden, com si al escriptorer per al Teatre fessim un crim. I crec jo que mereixem algún respecte més els autors. Es força de doldrer, o més, que els crítics que jutjin les obres del nostre teatre no siguin *tots catalans*; perquè ara mateix, un dels que deia que el *Marqués* de *Niu d'àliques* no es català, ha sigut un crític castellà. Podria contestar-li jo, que enc que conegui els catalans, no'ls hi pot conèixer l'ànima i el caràcter tant bé com nosaltres.

—¿De la representació de *Niu d'àliques* n'està content?

—Si,estic satisfet. Els actors han fet tot lo possible i han presentat un bon conjunt.

—¿Creu vostè que hi ha públic per a dos teatres catalans?

—Ara, nó. El públic català està distret; i encara, dividit per les campanyes de competència. Abans funcionaven tres teatres catalans i sempre tenien plens. Ara, amb l'actual públic, no s'arribaria a omplir (seguidament s'entén) un sol teatre.

—¿A què creu que's degut això?

—A la influencia del gènere *chico*. I, molt especialment, al cine. La invasió del cine ha fet un mal incalculable al teatre. Acostumat al cine, voldria el públic que li donguessin les nostres obres *en pel·lucola*. Rès de belleses literaries ni delegancies d'istil: acció ràpida, i, a noder ser, parlant lo menys possible. Gairebé diriem *mímica*. Aquesta mateixa influencia es manifesta en la atenció que el públic posa en les obres. Quant es representa una obra de desenrotllo natural, el públic no hi presta atenció, i un xiuxeig ressona per la sala, contrastant amb la quietut que regna en els cines. Les obres, tindrien de ser ben intrincades, que el públic hagués d'anar deduint durant el transcurs de les mateixes; aixís, tal volta l'hi despertariem l'interès.

El nostre públic té, ademés, la mania del *divo*. I no hauria de ser aixís. Les obres, més que per un *bon actor* que s'encarregui del principal paper, deurien d'esser representades per un *bon conjunt* que arrodonís l'obra, car en el teatre, cap paper es secundari. A més, s'ha de tenir en conte que els actors, *els divos*, envelleixen, i les obres nó: aquestes fan com el ví, que, si es bó, quant més ranci es, millor.

—¿I la gent que are va al teatre...

—Molts, hi van, nó pas perquè facin una obra de tal o qual autor, sinó *perquè fan català*. Fíxinse que sempre son els mateixos. Que el públic no's renova. Això fa que les obres no puguin aguantar-se masses dies en cartell.

—I, no hi hauria un medi per a *atirar* al públic?

—Jo crec que sí. Penso que amb el Teatre Li-

ric podria treurer-se'l d'aquest amodorrament en que are es troba.

—Es que hi ha elements per a formar un teatre Líric?

—Sí; hi han tots els necessaris.

—Vostè deu tenir varies obres líriques per estrenar?

—Tinc, amb en Sadurní, la seva obra pòstuma (lo millor que ell ha fet) *Els Miquelets d'Olesa* opereta en tres actes, on hi han quinze o setze números de música força interessants. Amb el malhaurat Granados tinc també *Petrarca*, òpera en un acte que va estar a punt de cantar-se al Liceu. Ja estaven distribuïts els quatre papers principals, que haguessin cantat, en català, en Palet, en Blanxart, la Hidalgo, i un altre (que no en aquest moment qui era) que junts cantaven en aquell teatre.

—I perquè no's va fer?

—Perquè van oposar-si la mitat de la Junta del Liceu. Va preferir-se una obra estrangera. I es que a Barcelona som molt *snobs*; ens plau més lo de fóra que lo de casa, enc que a voltes, lo de casa sigui millor.

Després *Petrarca* ha estat traduït al italià, i no fóra d'extranyar que el sentíssim en llengua estrangera en nostre teatre.

—I a propòsit d'això del *snobisme*; ¿que l'hi semblen a vostè els ballets russos?

—Que, sense tant de *bombo*, estaven més bé els que, anys endarrera va presentar-nos en Soler i Rovirosa. Hi havia més ànima, més bon gust, i més originalitat, en els d'aleshores.

—I, tornant a lo del Teatre Català; ¿quines obres en té vostè de repertori?

—Amb en Granados, *Liliana*, *Picarol*, *Gaziel* i *Follet* aquest darrer encare per estrenar, i que, per cert, va estar a punt de perdre's junt amb *Petrarca* car l'original únic que hi havia va endursel a Amèrica en Granados, i quan el barbre torpedejament que va llevar-li la vida, el Mestre duia amb ell, moltes de les seves partitures, entre elles el *Gaziel* i *Petrarca*, de quines no n'hi havia cap copia. Més tard, va trobar-se un caixó mal-clavat, amb apariències d'un embalatge de qualsevol mercaderia, on hi havia tots els originals que el compositor duia en sa travessia.

Amb en Morera tinc *Rosóns*, *La Barca*, *Nit de Reis*, *Joan de l'Os* i *La Viola d'Or*.

També, amb en Sadurní, tinc *Pierrot Lladre* que va fer-se sols unes nits al Principal,—a pesar del gran èxit de públic i premsa que va obtenir —perquè varen sentir-se ofesos una pila de comerciants, gent que ella mateixa va descobrir-se, car jo, en el llibret, no citava pas ningú...

Amb en Cassià Casademunt tinc *Una vegada era un rei* en un acte i dos quadres i *La Prssó de Xauwa* amb en Borràs de Palau.

—Digui, doncs, que vostè sol, podria sostenir un teatre líric.

—Oh! en Guimerà, l'Iglesias, en Rusiñol i de altres, tenen també obra lírica. I si's fundés un teatre d'aquest gènere, molts autors escriurien coses noves. Jo mateix tinc un grapat d'obres esboçades, basades moltes d'elles en els assumptes populars nostres,—llegendes i cançons,—no sols en la part còmica sinó també en serio.

—Tal volta lo que mancarien serien actors.

—No ho creguin: en sortirien com quan lo del Principal. Allavors hi havia una companyia força acceptable.

—I vol dir que el públic no's retrauria, com are fa?

—No; hi ha molta gent que va al teatre per a sentir la música. A n'aquests el drama i la comèdia corrents els cansen; i es fadiguen prompte de les obres, dels autors i dels actors.

—Creu vostè que en l'actual Teatre Català, hi han elements per a formar una bona companyia còmic-dramàtica?

—I fins dues hi tot. Perquè are, tenim bons actors a Romea, bons actors a Novetats, i bons actors, desgraciadament escampats, i per fóra de Catalunya. El mal es que aquests darrers s'hi aclimatan on són, i no tornen a la nostra escena, tal volta degut a que el teatre Català es més local qu'el qu'ells conreuan.

—¿No té rès vostè al Novetats?

—No.

—Com que havien anunciat, pels diaris, el *Niu d'Aligues*...

—Si però sols als diaris. Ja que no varen venir a demanar-me rès. Aquesta es la raó, i cap altre, de que jo no figurés a la llista d'autors de Novetats.

No volguérem molestar més al autor de *Sirena*. Flock, el seu gocet, ja's bellugava frisós per l'estança indicant-nos discretament, amb sa impaciència, que l'hora de la pitaça s'acostava. I nosaltres, abandonarem aquell despatx-estudi, acomiatant-nos del poeta i desitjant de cor que la seva idea del Teatre Líric Català, fos ben prompte una realitat.

ASSENS-BARBA.

P. S. Es de grat per a nosaltres comparar aquesta visita d'are, on tant amabilíssimament se ens ha rebut amb una altre que varem fer, no fa pas gaire temps...

I que no's parli are de joves i vells, car els dos visitats son d'una mateixa època.

A. B.

fiesta

LES ESTRENES I LA CRÍTICA

Al entorn d'una crítica

No és estat mai la nostre intenció, desde la secció aquesta, censurar les crítiques barceloneses, sinó solsament fer remarcar les llurs desavinenances, a fi de demostrar la valor relativa d'alguna de les crítiques publicades.

Prò suara una d'ella ens obliga, trencant nostre norma, a fiesar l'atenció sobre qualques punts d'ella que'ns demostren o la negació absoluta del crític que la firma, o una mala fè manifesta, que no enalteix pas massa al seu autor.

Diu el senyor Sarmiento, en *La Publicidad*:

«Asistimos, hace algunos meses, a la lectura de *Niu d'Aligues*. De la impresión que nos produjo el drama leído, hablamos ya entonces. ¿Qué opinamos en aquella fecha? No lo recordamos; más aún: no hemos querido releerlo. A las obras teatrales hay que juzgarlas en las tablas.»

Això estaria perfectament, si'l senyor Sarmiento no's limités en sa crítica a fer el descobriment que segueix:

«*Niu d'Aligues* es un caso de influencia castellana en el teatro catalán; una aclimatación, en nuestro ambiente, de la literatura en que don José M.ª de Pereda describió el orgullo y las humillaciones de los hidalgos de la Montaña...

La afinidad del drama con el cuadro de costumbres *Blasones y Talegas* del escritor montañés, resulta palpable...

El protagonista, recuerda más bien a los hidalgos de Pereda...

A buscar filiaciones en los dos novios, sin salirnos de la literatura de Pereda, los comparáramos con Cleto y la Damisela, protagonistas del idilio insubstancial *Al primer vuelo*...

Es a dir, que per a adonar-se'n que *Niu d'Aligues* es plagiat (com ell ve a dir) d'en Pereda, ha tingut el senyor Sarmiento de veurel en escena.

Això, en tot cas, demostraria una insuficiència o una incompetència, que el senyor Sarmiento està ben lluny de tenir.

I continua:

«El protagonista de *Niu d'Aligues*, don Ramón, marqués de Cunill, y conde barón de no sé que más...»

Que perdoni el senyor Sarmiento; però això no es fer de crític; això es burlar-se descaradament de l'obra i el seu autor.

«Los personajes del drama—afegeix—podrían agruparse en dos categorías: más o menos abocetados, los unos tienen sangre y médula. En cambio, los otros, son simples «resortes» teatrales.»

D'això, aixís com de la interpretació que ell califica de *muy mediana*,—sàpiga el senyor Sarmiento que no pot usar-se mai çò de «muy, o poco, medianas» sinó «mediana» a seques—ja veurem que'n diu el reste de la crítica:

«En *Niu d'Aligues* hay muchos pormenores que delatan candor e inexperiencia. Anotemos algunos: el procedimiento del Marqués de enterarse, por la Cucala, de la chismografía, del villorio; la ignorancia en que vive hasta última hora, respecto de su ruina, la señorita Sofía, tan aguda y despiadada en abandonar a su padre; la escena del anticuario...»

I segueix enumerant *inexperiencias* i *candores* que, d'esser-hi en l'obra, ja deguera hagut de veurel el dia de la lectura.

Nosaltres creiem que si el senyor Sarmiento tenia ressentiments amb algú de l'empresa, o amb l'autor, lo més noble, lo més cavaller, hauria sigut encarregar el jutjament de l'obra a una tercera persona, lliure de prejudicis.

Perquè, quant un crític no ha donat la seva opinió al autor d'una obra quant aquest l'hi ha

demanat, no té dret a donar-la al públic, i menys en la forma tan estrident que ho ha fet el tan repetit senyor Sarmiento.

A.

NIU D'ALIGUES, d'Apeles Mestres

EL LIBERAL

«Avaloran *Niu d'Aligues* el trazado de los caracteres: el protagonista, la cucala, y el anticuario, están tratados con seguridad y maestría. Los demás personajes, cada uno en su plano y destacándose con el debido relieve a su significación en el drama, acaban la composición de un conjunto tan entonado como admirable.»

LA VANGUARDIA

«Ha escrito don Apeles Mestres un drama exento de énfasis, de sencillo diálogo y de acción conducida con innegable naturalidad. Si algún contraste surge, lo trae por sí el desenvolvimiento de lo que ocurre en escena: semeja imprescindible; y se llega a pensar que se echaría de menos, pues todo viene siempre relacionado, ya para dibujar mejor la condición del protagonista, figura muy hábilmente sostenida, ya para que se trabaje la acción que ha de empujar al derrumbamiento inevitable de aquel nido de águilas. No huelga ninguno de los personajes, y hace cada cual la aparición oportunamente, aún los secundarios, no para relleno ni para el logro de un efecto sugerente del medio como se desarrolla el drama, sinó como elemento indispensable en él.»

LA PUBLICIDAD

«Los personajes del drama, podrían agruparse en dos categorías: Más o menos abocetados, los primeros tienen sangre y médula. En cambio, los últimos son simples resortes teatrales.»

EL NOTICIERO

«La personalidad literaria de Apeles Mestres queda acusada en cada momento de la obra.»

EL DIA GRÁFICO

«No hay figura que sobre y todas actúan cuando deben, obediendo a un plan perfectamente meditado y el desenlace, es el que impone la fatalidad de una vida cuya base han sido la ficción y el propio engaño.

Quizás pueda decirse que hay en el desarrollo de la acción exceso de honradez.»

EL POBLE CATALÁ

«No n'hi ha prou amb concebir un assumpte en el que hi bategui un conflicte humà.

Aquell noble arruïnat es una figura desconcertant i arbitrària que no té la grandesa, per exemple, del noble arruïnat, orgullós dels seus escuts, del protagonista de «Blasones y Talegas», ni té prou de taül i vidivdor per a representar al aristòcrata vingut a menys convertit en cavaller d'indústria. Es, sols, un bon senyor atacat de ximpleria a qui no sabem si admirar o aborrir; despreciar o compadeixer. Les seves ximpleries, per lo tant, no'ns interessan com no arriba tampoc a interessar-nos lo que pugui esser de la seva filla, una joveneta frívola a estones profón i a estones poca solta; figura la més desdibuixada de l'obra.»

LAS NOTICIAS

«Es la hija del marqués de Cuniel joven y hermosa, altiva, soberbia, inteligente, instruída y bien educada.

El Marqués, es un perfecto miserable. No ya sólo un jugador, un vicioso, un calavera empedernido, sinó un caballero de industria que dá el timo a los infelices, y un hombre sin conciencia, sin dignidad, sin nobleza alguna, sin ni siquiera la menor partícula de amor de padre. Es un egoísta ejemplar.»

Recomanèm als llegidors la comparació dels dos últims diaris, i arribaràn a la convicció de que un d'ells, no sab lo que's diu.

En quant a l'interpretació...

LAS NOTICIAS

«Giménez dió al tipo de *Marqués* una interpretación perfecta, siempre dueño de sus facultades, y dominando la situación, por momentos difícilísima, con ese aplomo característico de los aventureros audaces.

El autor debe de estar del actor satisfecho.»

EL POBLE CATALÁ

«La interpretació insegura, deficient.»

EL DIA GRÁFICO

«Enrique Giménez, estuvo muy bien al encarnar la figura del noble arruinado, y en todos los momentos culminantes supo hallar la nota justa. Le secundaron con acierto la señora Pahissa y la señorita Fornés, resultando el conjunto muy acertado.»

EL NOTICIERO

«Fué la obra muy bien puesta en escena, advirtiéndose la excelente dirección de Giménez, que personificó con singular acierto el tipo del protagonista. Se distinguieron en la interpretación, las señoras Pahissa y Verdler, y los señores Viñas, Mir y Sirvent.»

LA PUBLICIDAD

«La interpretación de la obra fué muy mediana. El señor Giménez dijo sin matices y en ocasiones con precipitación exagerada, su papel de *Marqués*; la señorita Mestres y el señor Ferrer no salvaron ni una frase.»

LA VANGUARDIA

«Los intérpretes representaron a gusto la obra. Bien estuvo el señor Giménez en la dignidad con que revistió la figura del protagonista; bien le secundaron la señora Verdier y la señorita Mestres, que dijo frases con acertada entonación; y gran vida prestó a la *Cucala* la señora Pahissa; así como dió el debido carácter al guardabosque el señor Sirvent. En la sola escena que interviene, se destacó la labor del señor Pellicer, compenetrado por entero de la situación y el personaje.»

Perquè es impossible que tots puguin gustar l'exquísidesa del art dels ballets russos.

Car de lo contrari, çó que aleshores no capim, es que havent'hi tanta gent amb gust artístic, subsisteixin tantes *coses* tant poc artístiques com hi han per nostre ciutat.

UN crític teatral ha—com vulgarment es diu— *tocat el bombo*, aquests darrers dies, amb ocasió de l'estrena d'una obra catalana.

Podria aprofitar-se aquest element, per si's porta a cap l'idea qu'exposà l'Apeles Mestres de fer un teatre líric. Sempre es un músic més.

PER a la Llotja de Saragossa compraràn dues mil pessetes de coloms.

No volem desvirtuar la magnificència d'un ornament ambulant d'aquesta mena. Ans al contrari, si tanquem els ulls ens figurem aquella façana gòtica tota auriolada d'esquitxos indomptables, que s'escampen o s'agropen, com un bocí de cel esmicolat que pretingués recompondres. La visió ens es agradable. I'ns figurem, també, el vianant badoc que avençant amb la vista alçada, ensopega importunament, i s'ajeu amb brusquetat, damunt un llit de colomassa.

I'ns figurem, encara, el tiberi de tota una família d'aquell barri, quan, el pare, amb la dòna i la mainada que volten la taula d'estoballes blanques, destapen la cassola ampla i rodona, i una fumerola espessa, escampa pel menjador l'olor d'un arròç. D'un arròç amb colomins. Amb colomins de la Llotja.

—ECOS—

EL dia dels Morts, sortí novament al carrer *El Poble Català*.
Hi han coincidències que maten.

EN *El Diluvio* firma unes crítiques d'Art l'il·lustre dibuixant d'etiquetes senyor Camins. Aquest crític diu del senyor Plà Rubio, (*el admirado maestro*) més alabances que no's farien al mateix Goya si tornés.

A el senyor Camins l'encanta *la sensibilidad, la razón y la belleza* que en el senyor Plà, *vibran ante un objeto bello*.

I, com que en els retrats, segons ell mateix, no hi vibren tant, heusaquí una manera de dir lletjos als retratats.

¡Qué ejecución! ¡qué técnica! diu l'al·ludit *artista*:
¡Felicitemos al gran Maestro!

Si algún dia nosaltres fem una exposició, sollicitarem al senyor Camins que ens faci la crítica.

S'han donat tants cassos de que els crítics es riguin dels expositors, que bé val la pena de tenir en conte, quan un crític hi ha que'ns faci riure! Es ben plaenta en aquest cas, la oració per passiva.

ALGÜ s'ha extranyat que en el Palau de la Música Catalana's dongués una conferència polític-electoral.

No sabem el *perque* de la extranyesa. Si d'are i sempre la política electoral no ha estat res més que *música celestial*...

LA companyia de ballets russos ha omplert tots els dies el Liceu.

I un hom se pregunta que hi van a fer tota aquella munió de gent allà dintre.

Canta l'Amor, a les donzelles jovençanes

A Isabel Llor

Sortiu, amigues
l'amor os espera
canteu, amigues
la cançó primera.

Devant la vostre porta
s'estent la fecond horta
que guarda els fruits ignòts
i més enllà, del horta
s'hi veu la llum somorta,
dels amorosos fòcs.

Sortiu, amigues
deixeu el rònc sastre
menjeu, amigues
que la fruita es vostre.

Aneu a aquelles terres,
(jo vinc d'aquelles serres
res més inconegut.)
Aneu a aquelles terres,
i ompliu les vostres gerres
del ví, que no heu begut.

¡Sortiu, amigues!
i amb mi fereu la via
¡preneu, amigues!
jo os porto l'alegría!

JOAN VIDAL i JOVÉ.

feſta

DEL LLIBRE D'UN POETA

SONET

*A les molt gentils
[Laura i Consol Calvet.*

Tanto gentile e tanto onesta pare
La donna mia, quand'ella altrui saluta,
Ch'ogni lingua devien tremante muta
E gli occhi non si ardiscon di guardare.

Gentil, molt gentil, ella es... La vareig conei-
xer un jorn en que les blavors del cel i del mar
es confonien...

Allí, prop del mar, sentada damunt les roques,
llegint un llibre, semblava una regina...

Mos ulls esguardaren fitament a'n ella, qui
completament entregada a la lectura no es fixà
en mí. Vareig preferir-ho; aixís podria contem-
plar-la millor.

La cara d'ella un xic pal·lida i un xic llarga,
mes, perfectament ovalada, es el comble de tota
perfecció; els cabells rossos, un xic rinxolats; el
nas petit; la boca també petita, de llavis rojos,
plens de vida; de dents blanques, blanques... i,
sos ulls, els ulls blaus, d'una blavor raríssima, qu'
enquadra perfectament amb la lleu pal·lides de
son rostre, amb l'or de sos cabells ..

Quan mos ulls estaven contemplant amb frui-
ció els seus, vegí com ella els cloïa, majestuosa,
lentament... Devia meditar al poeta. .

Vareig seguir esguardant a'n ella, esperant
que els tornés a obrir per a mostrar-me la seva
blavor, aquella blavor que a mí m'encisava...

I lentament, com si li dolgués abandonar quel-
cun pensament molt bell, els tornà a obrir i els
fità en mí i una veu clara, dolça, saludà:—Bones
tardes!

Jo seguia com encisat mirant aquells ulls
blaus, mes, ma boca restà closa; mon cor sembla-
va posseït d'una intensa joia...

La nit s'apropava ja; ella sentada damunt les
roques, semblava l'estatua d'una divinitat gre-
ga...

Vareig tornar a esguardar sos ulls i em sem-
blà que la blavor d'ells es confonia amb la del
mar, amb la del cel...

—
Ella s'en va sentendosi laudare,
Benignamente d'humiltà vestuta
E par che sia una cosa venuta
Di cielo in terra a miracol mostrare.

Avui he vist a'n ella... Feia molts jorns que
mon esprit estava retut per la desesperació...

L'havia cercat per la platja, pels roquiços i
no vareig trobar-la. El cel i el mar, bellament se-
rens, em parlaven d'ella, mes que d'ella, de sos
ulls...

Era mon consol, durant aquests jorns en que
no he pogut fruit sa presència, allunyar-me de la
gent i anar-m'en a les sol·lituts que esguarden el
mar; era mon plaer contemplar sa blavor i la del
cel i endevinar-la en ella, amb els ulls closos o
perduts en l'horitzó, meditant...

Avui l'he vista; l'he vista passar ràpida, fu-
gaçment, despertant la curiositat. La gent es gi-
rava encuriosida per a admirar-la i, ella, humil,
passava ràpidament amb els ulls baixos...

Semblava quelcom del cel vingut en aquesta

terra a mostrar-nos la bellesa del regne de l'amor,
del regne de la perfecció...

He vist a'n ella...

Mon cor s'ha asserenat...

—
Mostrasi si piacente a chi la mira
Che dà per gli occhi una dolcezza al core,
Ch'intenderla non la può chi non la prova
E par che dalla sua labbia si muova
He fet sa coneixença. Son nom es bell com
ella: Maria...

Son ànima es d'artista; ama tot ço que parla
d'art, tot ço que parla de bellesa... Ama la mú-
sica...

Sentada devant el piano està... Mirant com
ses mans corren ràpides damunt el marfil, amb
quina blancor es confonen, tan blanques son ses
mans, he esguardat quieta, intensa, rel·ligiosa-
ment aquells ulls blaus, que are estàn perduts
per l'emoció de la bella música i no he pogut en-
devinar el misteri d'ella...

S'ha fixat ella en ma muda contemplació i me
ha esguardat amb dolça calma... i m'ha semblat
que sos llavis es movien...

—
Uno spirto soave pien d'amore

Che va diccendo all'anima: Sospira!

...I els seus ulls es clogueren, quan oí mes pa-
raules d'amor.

Ella parlà:—Nó, amic meu, nó; l'amor ha pas-
sat ja per a mí deixant mon cor plé de tristeses.
Jo he amat intensament. Devant d'aquest mar
avui tan quiet he vist desapareixer ma felicitat...
he vist al mar famolenc engollir-se mon amor...
Per ço m'atrau el mar, per ço sempre el contem-
plo, com esperant que d'ell ressurgeixi ma felici-
tat perduda... Fou aquí, des aquestes roques, mon
lloc predilecte, on vareig veure'l desapareixer...—

D'aquells ulls blaus, quin misteri ella em des-
cobria, queien dues llàgrimes...

Oh! Si! Are el comprenia el misteri d'ells...
Misteri de dolor, misteri d'amor...

Ella proseguí:

—Temia aquest instant... l'havia presentit...

Nó, amic meu; vostè oblidarà, vostè té l'ànima
lliure del dolor d'amor, vostè oblidarà...—

I no comprenia ella que al dir ço, que al ha-
ver-me revel·lat sa disort, havia fet més intens,
més ferm aquell mon amor vers ella, aquell mon
amor mort quan creguí trobar la vida...

I, potser per darrera volta, vareig esguardar
sos ulls... Estaven fits en el mar... Estaven fits on
perdè la felicitat...

M'allunyí d'ella silenciosament, no volguent
distreure els pensaments d'aquella dòna, qui ha-
via vist finir son amor en les immensitats del mar
i del cel, de quines blavors guardava etern i tràgic
recort en sos ulls blaus, blaus...

I em semblà que sos llavis es movien...

—
Vareig creure arribar a olvidar l'encís d'a-
quells ulls blaus, mes, no ho he pogut conseguir...

Avui que mos cabells son blancs, blancs com
la neu, que mon fron està plé d'arrugues, recorde
encore la dòna d'ulls blaus, qui fou mon únic
amor; recorda encare aquell jorn en que vareig
creure fruit l'amor i el vareig veure perdre's en
l'immensitat del mar...

JOSÉP M.ª PLANÁS CARVAJALES.

Notis: El sonet citat es del Dant.

EL NOSTRE QUESTIONARI

Avits de tot iniciament pròfíto i renovador, avui oferim als nostres llegidors la realització de un projecte que de temps covejàvem, cercant l'apoiament necessari en els que tenien d'ajudar-nos; es tracta d'un QUESTIONARI on els llegidors podran orientarse en els ensenyaments respectius de les materies que ells determinin.

El nostre QUESTIONARI serà nivellat de tal faicó, que el seu esbandiment es resolgui en un sanítós intercanvi d'idees. I romandrem orgullosos en glossar la frase «no creiem sino en els joves que no pensen cada dia una cosa nova» d'Ernest Renau, el teoritzador de la ideologia dogmática.

El dupte que pot oferirse a qualsevol llegidor sobre una materia determinada, o bé la recerca que pot urgirli de les fonts i crítiques sobre la mateixa, pot esser resolt des de el nostre QUESTIONARI, on totes les preguntes que hi sien dirigides, procurarem que tinguin les corresponents respostes—una o varies segons la divergencia de les opinions rebudes.

Cas d'incompetencia dels nous companys encarregats d'aquesta secció, ells mateixos cuidaran de recórrer a les personalitats doctes en les respectives materies sobre les quals s'ens consulti, demanantels-hi que'ns honrin el nostre QUESTIONARI amb el manifest de llur saber i criteri.

Aixís, cap objecció no restarà incontestada ni menys encara, contestada incomplertament.

Per a acabar de donar tota l'extensió a aquesta obra eminentment cultural, sols ens mancarà que tots els llegidors vulguin pendre part activa en ella, enviant-nos per escrit, les respostes dels temes anunciats sobre els quals hi tinguin coneixements, o bé esmenant segons el seu parer les respostes equivocades o incomplertes que ja haguessim publicat sobre un mateix tema.

Les preguntes poden versar sobre literatura, historia, arts, critica filologia, ciencias etc., etc.

Esperem que al cap de poc temps, aquesta nova secció serà intregada per una infinitat de firmes de tots els matíços.

De moment podem fiarnos en la pericia i vasta cultura dels nostres amics encarregats d'aquest QUESTIONARI, quin conjunt ofereix bona diversitat en els camps d'activitats, per a que'ns per meti que, si no totes, siguin contestades bon nombre de les preguntes dels iniciats en el camp de les investigacions.

=NOVES=

A tots els senyors que ens pregunten per la secció de *Correspondencia* devem notificar-los que no la hem anulada, sino solsament sospesa en aquests darrers números per exigencies de compaginació.

En quan a la col·laboració espontània, fem avinent, que no farem d'aquí en avant, en aquesta secció, sino menció de les composicions que hagin entrat en cartera, no donant cap mena de posta a les rebutjades.

Elisir Callot remedi de las Débiles

Ha mort a Buenos Aires, el professor de dibuix don Joan Labarta, germà del reputat artista en Francesc Labarta, nostre apreciable amic. A ell i tota la seva familia el nostre més sincer condol.

En Llobet, l'eminent concertista de guitarra i el notabilíssim violoncel·lista en Pau Casals, marxaran pròximament a Nova-York a donar una serie de concerts.

Que la estada a la ciutat de ferro, els cubreixi de gloria i de diners.

Camisería

SANS

BOQUERIA, 32.-BARCELONA

Especialitat en camises a mida

Hem rebut, elegant-ment presentat, el llibret de reculls *Pàgines grises* d'el jove escriptor i col·laborador nostre, en J. Viladot Puig.

Remerciem l'envio, ben coralment.

Prompte vindrà de nou a ajudar-nos en nostres tasques, el company J. Julibert Gual, a qui una llarga malaltia l'ha tingut reclós tot aquest temps.

FESTA

ES PUBLICA A BARCELONA I MOLINS DE REI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Molins de Rei	Ptes. 0'25 mes.
Provincies	» 0'75 trimestre.
Extranger	» 1'25 »

Redacció i Administració: Alfons I d'Aragó, núm. 39

Redacció a Barcelona: Rosselló, núm. 248, 3.er, 2.^a

Imp., Alfons I d'Aragó, n.º 39.—MOLINS DE REI